

ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

**The Study of teachers and student's Satisfaction toward of Master
of Public Administration Profession of Ratchphruek College**

โดย

ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปีการศึกษา 2555

ชื่อโครงการวิจัย	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์
ชื่อผู้วิจัย	ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์
ชื่อหลักสูตร	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย แหวนเพชร
ปีที่ทำการวิจัย	2555

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตจำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 10 คน รวม 15 คน และนักศึกษาหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ประกอบด้วย รุ่นที่ 1 จำนวน 11 คน รุ่นที่ 2 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที และค่าทดสอบเอฟ แล้วทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน รองลงมา ด้านวิทยาการที่มาบรรยาย ด้านหลักสูตร ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัด
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Research Title	The Study of teachers and student's Satisfaction toward of Master of Public Administration Profession of Ratchphruek College.
Researcher	Dr.Saowanart Leklersindhu
Degree	Master of Public Administration
Advisor	Professor Dr. Wichai Vanpetch
Year	2012

Abstract

The research aimed to 1) study Satisfaction of teachers and students toward the Master of Public Administration Program. 2) Compare Satisfaction of teachers and students toward the Master of Public Administration Program by personal factors. This research is based on questionnaire provided to the amount of random 56 samples which. The result of this research has been analyzed by statistic calculation program showed in percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Afterward, it has been checked in comparison by LSD method.

The research result found that: Satisfaction of teachers and students toward the Master of Public Administration Program Ratchphruek College had high level. And considering that aspect high level in all aspects. The side with the highest feature of the instructor. Followed by the guest speaker at the lecture. And the lowest mean the Advisor feature.

The comparative status satisfaction levels of teachers and students toward the Master of Public Administration Program by status were found.

1. Respondents gender differences. Satisfaction differences statically significant at the 0.05 level.
2. Respondents with different status. Satisfaction did not differences statically significant at the 0.05 level.
3. Respondents with different aged. Satisfaction differences statically significant at the 0.05 level.
4. Respondents with different level of education. Satisfaction did not differences statically significant at the 0.05 level.

5. Respondents with experience of working. Satisfaction did not differ statically significant at the 0.05 level.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2555 โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดีวิทยาลัยราชพฤกษ์ อาจารย์สันธยา ดารารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสำเร็จของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความเมตตากรุณาคอยติดตามดูแลให้คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนะคีรี อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพ วิทยาลัยราชพฤกษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช โอปัทภย์ชีวิน อดีตผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณคณาจารย์และนักศึกษารุ่นที่ 1 รุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบุพการี ตลอดจนครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์อันใดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยขอมอบความดีนี้ให้แก่วิทยาลัยราชพฤกษ์ วิทยาลัยอันทรงคุณค่าควรแก่การยกย่อง เทิดทูนตลอดไป

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา.....	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร.....	11
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่3	วิธีดำเนินการวิจัย	หน้า
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	46
บทที่4	ผลการวิจัย	
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์.....	51
	ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์.....	59
บทที่5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการศึกษา.....	67
	อภิปรายผล.....	70
	ข้อเสนอแนะ.....	73
	บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย.....	83
	ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย.....	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	48
2 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	49
3 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	49
4 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	50
5 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะ.....	50
6 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาพรวมทุกด้าน	51
7 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านหลักสูตร	52
8 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน.....	53
9 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน.....	54
10 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านการวัดและประเมินผล.....	55
11 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน.....	56
12 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านวิทยาการที่มาบรรยาย	58
14 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ	59
15 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานะ	60
16 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ	61
17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามอายุ	62
18 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	63
19 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	65
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามอายุ	66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 “บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้อง ได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ” (กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง, 2548: 263) การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ ทำให้เกิดทักษะในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าในสังคม ดังนั้นวิทยาลัยราชพฤกษ์ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2549 โดยมีปรัชญาของวิทยาลัยว่าเป็น “สถาบันแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ คุณภาพ คุณธรรมนำหน้าสู่สากล” มีพันธกิจในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม ตลอดจนมีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเพื่อตอบสนองนโยบายด้านการจัดการศึกษาในระดับการอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงต่อไป (วิทยาลัยราชพฤกษ์, คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา 2555: 7) โดยมีท่านอธิการบดี ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ เป็นอธิการบดี ได้ให้ความหมายไว้ว่าความสำเร็จอยู่ที่ความอดสาหะและความพยายามของแต่ละบุคคล สถาบันแห่งนี้จะเป็นแหล่งเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ให้นักศึกษาทุกคน ด้วยความมุ่งมั่นที่สนับสนุนให้ทุกคนก้าวไปเป็นบัณฑิต และมหาบัณฑิตที่พร้อมด้วยคุณภาพในวิชาชีพแห่งตน และประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้จัดการเรียนการสอนในหลายระดับการศึกษาดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรระดับปริญญาตรี จัดการเรียนการสอน 7 คณะ ประกอบด้วย คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์

2. ระดับบัณฑิตศึกษา จัดการเรียนการสอน 3 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาระบบทวิภาคี บังเวลาการศึกษาในปีหนึ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2 มีระยะเวลาการศึกษา เรียนในแต่ละภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และการศึกษาภาคฤดูร้อน เป็นภาคการศึกษาไม่บังคับ ยกเว้นหลักสูตรที่กำหนดให้ต้องศึกษาภาคการศึกษาฤดูร้อนด้วย (วิทยาลัยราชพฤกษ์, คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา 2555: 120)

สาขาวิชาที่วิทยาลัยราชพฤกษ์เปิดสอนมาแล้วครอบคลุมองค์ความรู้อันเป็นองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยสากล ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ทั้งความรู้พื้นฐานและความรู้เชิงประยุกต์ คณะวิชาและประสบการณ์ทางวิชาการของวิทยาลัยช่วยให้เล็งเห็นความเหมาะสมและความพร้อมที่จะริเริ่มเปิดสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นรวมถึงองค์การภาคเอกชน

รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นสหวิทยาการประยุกต์ว่าด้วยการบริหารสาธารณะกิจ และกิจการภาครัฐเป็นสำคัญ จะพัฒนาระบบราชการยุคอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) และระบบราชการในยุคของการเปลี่ยนแปลง (Change – government) ผสมผสานกับการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และสังคมโลกในทางกลับกันการเรียนการสอนและการวิจัยในสาขาที่จะชักนำอุดมการณ์วิสัยทัศน์ ครอบคลุมองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงานความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ดังปรัชญาที่ว่า “บริหารรัฐกิจยุคใหม่ก้าวไกลด้วยคุณภาพ”

จากแผนพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตที่เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2553 ได้แก่ 1. การบริหารวิชาการ โดยการให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น การจัดสัมมนาทางวิชาการทางด้านสังคม เศรษฐกิจการเมืองหรือการบริหารงานภาครัฐ 2. การเสริมสร้างความรู้ และทักษะของบัณฑิต โดยมีระบบกลไก ในการพัฒนานักศึกษาทั้ง 5 ด้าน (การส่งเสริมวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม สร้างสรรค์สังคม) มีสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. การพัฒนาอาจารย์ ให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมสนับสนุนอาจารย์ให้มีประสบการณ์วิชาการเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน (คู่มือหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2553: 6-7)

ทางหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้มีการจัดโครงการศึกษาดูงานทางการศึกษาทั้ง

ภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างสูงสุด ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการพัฒนาอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ ครอบคลุมองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร รวมถึงสำนึกด้านสาธารณประโยชน์ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสังคม

โดยเริ่มใช้หลักสูตรและเปิดสอนสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งประกอบด้วยบัณฑิตรุ่นที่ 1 จำนวน 11 คน ปีการศึกษา 2554 บัณฑิตรุ่นที่ 2 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 15 คน รวมปัจจุบันมีนักศึกษาทั้ง 3 รุ่น จำนวน 41 คน เพื่อสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์และบัณฑิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ดังนั้นทางวิทยาลัยราชพฤกษ์จึงถือโอกาสสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ รวม 15 คน บัณฑิตทุกรุ่น รวมจำนวน 41 คน โดยใช้แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยนำผลการสำรวจดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร อันเป็นการตอบสนองต่อเกณฑ์คุณภาพและมาตรฐานของคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ได้กำหนดในส่วนของหลักสูตรว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดสอนให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการ และวิชาชีพมีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มอบอำนาจเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบหลักสูตร โดยมอบอำนาจให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาวิทยาลัยมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบหลักสูตรของวิทยาลัย และเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยอยู่เสมอและเพื่อมุ่งมั่นผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญในวิชาที่เรียน สร้างคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นอย่างไร
2. อาจารย์และนักศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ เมื่อแยกตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานในการวิจัย

อาจารย์และนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันในการดำเนินงานของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ตลอดจนการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิทยาการที่มาบรรยาย

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ประกอบด้วยอาจารย์ประจำ 5 คน อาจารย์พิเศษ 10 คน และนักศึกษารุ่นที่ 1 จำนวน 11 คน รุ่นที่ 2 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ อาจารย์ประจำ 5 คน อาจารย์พิเศษ 10 คน และนักศึกษารุ่นที่ 1 จำนวน 11 คน รุ่นที่ 2 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 9 เดือนตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2555 – กรกฎาคม 2556

4. ขอบเขตด้านสถานที่ คือ วิทยาลัยราชพฤกษ์ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นอันเกิดจากการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของวิทยาลัยราชพฤกษ์

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดให้กับนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน หมายถึง กระบวนการ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ลักษณะ รูปแบบ เทคนิค วิธีการสอนของผู้สอนที่จัดให้กับผู้เรียนและทำให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิธีการสอน การอธิบายและยกตัวอย่าง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น

2.3 ด้านคุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีการ ต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในวิชาที่สอน บุคลิกภาพและจริยธรรมของครูซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษา เป็นต้น

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผล การกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ความสอดคล้องระหว่างวิธีการวัดและประเมินผลกับรายวิชาที่สอน เป็นต้น

2.5 ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน หมายถึง กระบวนการ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนของผู้สอน

2.6 ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง กระบวนการ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เป็นต้น

2.7 ด้านวิทยากรที่มาบรรยาย หมายถึง กระบวนการ เทคนิค วิธีการต่างๆ ของวิทยากรที่มาบรรยาย ได้แก่ เนื้อหาการบรรยายครอบคลุมตรงกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ เป็นต้น

3. อาจารย์ หมายถึง ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ ผู้อบรมความประพฤติของลูกศิษย์ เป็นผู้ที่สอนหนังสือหรือเป็นผู้ค้นคว้าบุกเบิกหาความรู้ใหม่ ๆ

4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย นักศึกษา รุ่นที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2553 รุ่นที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 และรุ่นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2555

5. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์และนักศึกษาในด้าน สถานะของผู้ตอบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

บทที่ 2

ทฤษฎีและหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

ความหมายของการศึกษา

ในเรื่องของการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาที่หลากหลาย อาทิ เช่น

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1965: 53) ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า

1. การศึกษา คือ ชีวิต (Education is life) ไม่ใช่เป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในภายหน้าการศึกษา กับชีวิตจึงเป็นของคู่กัน トラบใดที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะต้องมีการศึกษาตลอดไป ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตและสามารถช่วยแก้ปัญหาในชีวิตได้

2. การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม (Education is growth) คนที่ได้รับการศึกษาย่อมจะทำให้เจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่ความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดี เป็นที่ปรารถนาและเป็นที่ต้องการของสังคม

3. การศึกษา คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ชีวิต (Education is organizing for experience) เป็นการจัดประสบการณ์ใหม่ ที่ช่วยให้บุคคลมีระดับความสามารถสูงขึ้น สามารถที่จะกำหนดแนวปฏิบัติจากผลที่เกิดขึ้นของประสบการณ์นั้นได้

4. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม (Education is social process) เป็นการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

พจนานุกรม The American Heritage Dictionary of English Language ได้ให้ความหมายของคำว่า Education ไว้ดังนี้ (Morris, 1970: 415)

1. เป็นกระบวนการหรือการกระทำที่ให้ความรู้หรือทักษะระบบการสอนหรือการสอน
2. เป็นการได้รับความรู้ หรือทักษะผ่านกระบวนการจากโรงเรียน
3. ความรู้หรือทักษะที่ได้รับหรือพัฒนาโดยกระบวนการเรียนรู้ โครงการของการสอนในระดับเฉพาะทาง เช่น การศึกษาในเรื่องการขับรถ การศึกษาในระดับวิทยาลัย เป็นต้น
4. สาขาของการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งทฤษฎีของการสอนและศาสตร์การสอน

คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good, 1973: 191) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า

1. การศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมต่างๆ ให้มีคุณค่าต่อสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมที่ตนอยู่
2. การศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวควบคุมให้บุคคลได้รับความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอย่างดีที่สุดที่สังคมปรารถนา
3. การศึกษา หมายถึง วิชาชีพสำหรับครู หรืออาชีพทางการศึกษาที่จัดสอนในสถาบันฝึกหัดครู หรือในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเตรียมให้ครู
4. การศึกษา หมายถึง ศิลปะการถ่ายทอดความรู้จากอดีต ซึ่งจัดไว้อย่างมีระเบียบให้แก่บุคคลแต่ละรุ่น

ไวไล ตั้งจิตสมคิด (2544: 5) ได้สรุปความหมายของการศึกษา ไว้ว่า

1. การศึกษา คือ เครื่องมือสำหรับพัฒนาบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมของมนุษย์
2. การศึกษา คือ การปรับปรุงคนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม
3. การศึกษา คือ การปลูกฝังค่านิยมและคุณธรรม
4. การศึกษา คือ การเจริญงอกงาม
5. การศึกษา คือ การเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ชีวิต

6. การศึกษา คือ กระบวนการทางสังคม เป็นการถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรมทางต่างๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

7. การศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีชีวิตที่ดีงาม

8. การศึกษา คือ การพัฒนาขั้นห้า

9. การศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้บัญญัติคำว่า “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 2)

จากความหมายของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทำให้บุคคลมีความรู้พัฒนาความสามารถเจตคติและพฤติกรรมต่างๆ ไปในแนวทางที่สังคมต้องการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเทศชาติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักฟังตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของการศึกษา

การที่ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เอื้ออำนวยหลายด้าน ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การมีประชากรที่มีคุณภาพหรือมีความรู้ความสามารถ การที่ประชากรจะมีความรู้ความสามารถหรือมีคุณภาพจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เรียกว่าการศึกษา ดังนั้น การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกับทุกๆด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญของประเทศไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 5) การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขทั้งตนเองและสังคม ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมให้เจริญก้าวหน้าเป็นอารยะชนและอารยประเทศ (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544: 15)

จะเห็นได้ว่า การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะถ้าสมาชิกภายในประเทศทุกคนได้รับการศึกษา นั่นหมายถึง ประเทศนั้นย่อมเกิดการพัฒนาเพราะสมาชิกของประเทศเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งจะนำพาให้ประเทศมีความมั่นคงและเจริญรุ่งเรืองต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ดังนี้

ปราโมทย์ บุญเลิศ (2545: 41) กล่าวถึง ความพอใจ หมายถึง มีความสุข ความรู้สึกมีความสุขของบุคคลต่อการทำงานหรือมีทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องาน ซึ่งเป็นผลมาจากบุคคลนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการจนเป็นที่พอใจ

พรพิมล ตรีมงคล (2545: 13) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล

ปรีชา หมั่นคง (2547: 12) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความประทับใจของแต่ละบุคคลที่ได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสิ่งนั้นๆ แล้วผลปรากฏออกมาทั้งทางบวกและทางลบ

อุทัยพรรณ สุดใจ (2545: 7) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นในเชิงประมาณค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

กาญจนา อรุณสุขรุจิ (2546: 5) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้น การสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

จากความหมายของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการและเป็นไปตามที่ปรารถนาหรือเกิดความประทับใจในเชิงประมาณค่าว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตร

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร

พัชรี ศรีสังข์ (2552: 91-95) ได้กล่าวถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ (1) ความหมายของหลักสูตร (2) ประเภทหลักสูตร (3) องค์ประกอบของหลักสูตร โดยมีสาระที่สำคัญตามลำดับต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร

เปรี๊ยะ กิจรัตน์กร (2543: 94-95) ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้ คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ และทักษะกระบวนการจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และกรรมวิธี

ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการผลิต ตลอดจนการบริหารและการจัดการ โดยเน้นเทคนิคการผลิต เพื่อให้ระบบการผลิตมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จิระพันธ์ พูลพัฒน์ (2532: 3) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือมวลงประสพการณ์ทั้งหลายที่นักเรียนแต่ละคนพึงมีในโปรแกรมการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะที่ได้วางแผนเอาไว้ในกรอบของทฤษฎีและผลการวิจัยทางการศึกษาหรือการปฏิบัติงานที่ผ่านมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ธำรง บัวศรี (2532: 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรคือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลงประสพการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ความหมายของหลักสูตรมีทั้งทรรสนะเดิมและทรรสนะใหม่ โดยในทรรสนะเดิมนั้นหลักสูตรคือ รายวิชา หรือเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนหรือรายการเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน หรือสื่อกลาง หรือวิถีทางที่จะนำนักศึกษาไปสู่จุดหมายปลายทาง ส่วนในทรรสนะใหม่หลักสูตร คือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลงประสพการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ หรือแผนงาน (Plan) ที่ได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร (Planned Curriculum)

โดยสรุปหลักสูตร คือ การวางแผนการจัดประสพการณ์ต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสาขาวิชา โดยผู้สอนเป็นผู้จัดประสพการณ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ และการให้ความแก่รู้ผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ประเภทของหลักสูตร

ประเภทของหลักสูตร มี 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับชาติ หรือหลักสูตร แกนกลาง (2) ระดับท้องถิ่นหรือหลักสูตรสถานศึกษา และ (3) ระดับห้องเรียนหรือหลักสูตรระดับชั้นเรียน

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร มีผู้รู้ด้านหลักสูตรหลายท่านได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ที่สำคัญมีดังนี้

3.1 Ralph W. Tyler กล่าวว่า หลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ คือ (1) จุดประสงค์ (2) เนื้อหาวิชา (3) วิธีการจัด และ (4) การประเมินผล

3.2 Hilda Taba ได้นำเสนอไว้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) จุดมุ่งหมาย (ทั่วไปและเฉพาะ) (2) เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ และ (3) การประเมินผล

3.3 Beauchamp ได้นำเสนอไว้มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) เนื้อหาสาระและวิธีการจัดการ (2) จุดมุ่งหมายทั่วไปและเฉพาะ (3) แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้สอน และ (4) การประเมินผล

3.4 ชาร์จ บัวศรี (2532: 20) กล่าวว่า หลักสูตรมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (2) จุดหมาย (3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (4) จุดประสงค์ของวิชา (5) เนื้อหา (6) จุดประสงค์การเรียนรู้ (7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (8) การประเมินผล และ (9) วัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรของผู้รู้ 3 ท่านแรกข้างต้นได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้คล้ายคลึงกัน ถึงแม้ว่าผู้รู้บางท่านจะนำเสนอจำนวนองค์ประกอบไม่เท่ากันก็ตาม ในขณะที่ผู้รู้ท่านสุดท้ายมีจำนวนองค์ประกอบถึง 9 องค์ประกอบ โดยมีองค์ประกอบบางข้อครอบคลุมองค์ประกอบที่ผู้รู้ทั้ง 3 ท่านแรกได้นำเสนอ ส่วนองค์ประกอบที่เหลือบางข้อ อาทิ เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษาได้สะท้อนองค์ประกอบของหลักสูตรที่เป็นแผนซึ่งเป็นหลักสูตรในทฤษฎีใหม่ นั่นเอง

3.2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) มีความหมายได้ 2 นัย โดยในความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรเดิมที่มีใช้อยู่แล้วให้ดีขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์ และนัยที่สองเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยมีได้อาศัยหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย (สังัด อุทรานันท์, 2532: 101 อ้างใน เฉลิมเกียรติ เฟื่องแก้ว, 2549)

วิธีการที่ปฏิบัติกันมาเมื่อต้องการพัฒนาหลักสูตร คือ จะดูว่าหลักสูตรควรวางแผนนำไปใช้และประเมินอย่างไร ตลอดจนมีใครบ้างที่เกี่ยวข้องในกระบวนการและขั้นตอนการสร้างหลักสูตรขึ้นมา (Ornstein and Hunkins, 2004: 16) โดยหลักสูตรที่ออกแบบใช้ไปแล้วอาจจะมีการพัฒนาใหม่มีการเขียนเอกสารหลักสูตรก่อนนำไปใช้และประเมินต่อไป ดังนั้นการนิยามการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นเรื่องของกระบวนการวางแผน การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินโอกาสการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในตัวผู้เรียน

นอกจากนี้ Hunkins and hummill (Parkay an Hass, 2000: 277-278) ยังได้กล่าวถึงแนวการพัฒนาหลักสูตรว่า

ในปัจจุบันมนุษย์ได้เริ่มตระหนักมากขึ้นว่าชีวิตเป็นอินทรีย์ไม่ใช่เครื่องจักรกลห้วงจักรวาล ก็มีความเป็นพลวัตมิได้หยุดนิ่ง ดังนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงไม่ใช่เป็นกระบวนการตั้งรับ แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขับเคลื่อนด้วยระบบและบริบทที่ชัดเจน ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรบ่อยครั้งก็มาจากประสบการณ์อันหลากหลายของมนุษย์เราเอง

ยังมีคำอีกหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับการพัฒนาหลักสูตรได้แก่ คำว่าการออกแบบหลักสูตร (Curriculum design) การจัดหลักสูตร (Curriculum Organization) การร่างหลักสูตร (Curriculum planning) การทำหลักสูตร (Curriculum making) การสร้างหลักสูตร (Curriculum construction) การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum management) การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum revision) และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum change) ซึ่งพิจารณาแล้วคำว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำอื่น ที่มีความหมายให้เห็นเฉพาะขั้นตอนและมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมากคือ การออกแบบหลักสูตรและการร่างหลักสูตร ส่วนคำว่า การสร้างหลักสูตร มีความหมายแคบที่หมายถึง การสร้างหรือการทำหลักสูตรหรือรายวิชาใหม่แต่เพียงอย่างเดียว ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะเน้นที่การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว (ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2546: 53)

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มีการอ้างอิง คือ รูปแบบตามแนวคิดของ Tyler และรูปแบบตามแนวคิดของ Taba (1962)

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

Tyler (1949) ได้ตั้งคำถามพื้นฐานที่ต้องตอบให้ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรใด ๆ รวมทั้งการวางแผนการสอนไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนควรแสวงหา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมีอะไรบ้าง
2. การที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่กำหนดไว้จะต้องมีประสบการณ์ทางการศึกษา
3. ประสบการณ์ทางการศึกษาจะจัดอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ
4. จะชี้ชัดได้อย่างไรว่าจุดหมายเหล่านี้ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย Tyler ยังได้กล่าวถึงจุดประสงค์ต่าง ๆ โดยเขาเสนอว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป โดยศึกษาจากข้อมูล 3 แหล่ง คือ เนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและข้อมูลเกี่ยวกับสังคม

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Taba

Taba (1962) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนคือ

1. การวินิจฉัยความต้องการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของผู้เรียน
2. การกำหนดจุดประสงค์ เป็นการกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว
3. การเลือกเนื้อหาสาระ เป็นการเลือกเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระที่เลือกต้องคำนึงถึงวัย และความสามารถของผู้เรียนด้วย ทั้งยังต้องมีความเชื่อถือได้ และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วย
4. การจัดเนื้อหาสาระ เป็นการนำเนื้อหาสาระที่เลือกไว้มาจัดลำดับโดย คำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหาสาระ รวมทั้งวุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอน หรือผู้เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ของหลักสูตร
6. การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระ และความต่อเนื่องของการเรียนรู้
7. การกำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล เป็นการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทั้ง 2 ท่านจะพบขั้นตอนที่สำคัญคือ

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและสังคม
- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
- 4) การนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การประเมินผลหลักสูตร
- 6) การปรับปรุง แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

3.3 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ เพื่อจะตัดสินใจว่าหลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังที่ Taba (1962: 310) กล่าวไว้ว่า “การประเมินหลักสูตรกระทำ

ขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับ วัตถุประสงค์”

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 218-219) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยตรวจสอบดูว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้นสามารถบรรลุ ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

2. เพื่อวัดผลดูว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตร รวมทั้งวัสดุประกอบ หลักสูตร และการบริหารและบริการหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. การประเมินผลจากผู้เรียนเอง หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบดูว่ามีลักษณะพึง ประสงค์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 192-193) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล การจัด กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้ หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากผ่านกระบวนการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีขอบเขตที่กว้างขวางการประเมิน หลักสูตรจะต้องครอบคลุมขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่เริ่มหรือก่อนนำไปใช้ดังที่ Ornstein and Hunkins (2004: 330) ได้กล่าวว่า “ในการเริ่มต้นที่จะพัฒนาหลักสูตร แนวคิดสำคัญต่าง ๆ ในโปรแกรม ต้องได้รับการประเมิน เพื่อตอบคำถามที่ว่าหลักสูตรเหมาะสมจะนำไปใช้และมีคุณค่าหรือไม่” ทั้งนี้ ยัง ครอบคลุมไปถึงขั้นตอนระหว่างการใช้หลักสูตรและการติดตามผลเมื่อหลักสูตรได้นำไปใช้แล้ว

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 193-194) ได้กล่าวถึงระยะเวลาการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ในช่วงระหว่างการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการ กำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้

จริง จึงควรมีการประเมินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตร ทางด้านเนื้อหาวิชาทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

2. การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

3. การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียนร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินใจว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น ควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรจะยกเลิก

3.4 แนวความคิดกระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนนั้นเป็นการจัดการศึกษา โดยการนำวัตถุประสงค์ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตร ไปปฏิบัติจริงให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นเนื้อหาการเรียนการสอนและองค์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย

ความหมายของการเรียนการสอน มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ คือ

อินทรีา บุรยาทร (2542:4) ได้ให้ความหมายของการสอน คือ กระบวนการจัดมวดประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องมีจุดมุ่งหมายของการสอน วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และลักษณะของผู้เรียน มีจิตวิทยาเพื่อที่จะได้เข้าใจลักษณะของผู้เรียน รู้จักการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอนตลอดจนสามารถวัด และประเมินผลการเรียนได้อย่างถูกต้อง และผู้เรียนจะต้องปฏิสัมพันธ์กันในด้านเป้าหมายการสอนและความสามารถของผู้เรียนมุ่งสู่การเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 108-109) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ครูผู้สอน ผู้เรียน และการสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชา และกระบวนการสอน ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
- 1.2 หลักสูตร
- 1.3 เทคนิควิธีการสอน
- 1.4 สื่อการเรียนการสอน
- 1.5 สิ่งแวดล้อมทางการเรียน
- 1.6 การวัดและการประเมิน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ

ฉะนั้น จึงมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของประเทศ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจึงเป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

นอกจากนี้การที่จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นยังต้องคำนึงปัจจัยที่สนับสนุนกระบวนการการเรียนรู้ด้วย นั่นก็คือ ปัจจัยที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 21)

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสได้คิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์สังคม ความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. สาระการเรียนรู้สมควรเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม และจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความคิด ความสามารถ รวมทั้งมีความประพฤติที่ดีด้วย

4. แหล่งการเรียนรู้จะต้องมีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ความถนัด ความสนใจ อย่างเหมาะสม

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน รวมทั้งระหว่างผู้เรียน จะต้องเป็นลักษณะกัลยาณมิตรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการถ่ายทอดความคิด ตลอดจนการร่วมกันแก้ปัญหาาร่วมกัน

6. ผู้เรียนมีความศรัทธาต่อผู้สอน รวมทั้งผู้สอนต้องมีความเชื่อมั่นว่าศิษย์สามารถเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

7. สาระและกระบวนการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ปัจจุบันและสิ่งแวดล้อมด้วย ตลอดจนผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

8. กระบวนการเรียนรู้ จะต้องเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว และองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์การเรียนรู้สูงสุด

นอกจากนี้แนวทางการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควร คำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

1. การจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้และการนำเสนอให้สอดคล้องกับระดับการรับรู้เข้าใจ

2. ในการเรียนการสอนนั้น ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีความพร้อม แรงจูงใจและความสนใจ

3. ลักษณะและชนิดของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนจะช่วยให้มีความรู้คงทนและถ่ายโอนความรู้ได้ด้วย

4. แรงเสริมด้วยตนเอง (Self - reinforcement) ครูควรให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าทำผิดหรือทำถูก เป็นการสร้างแรงเสริมด้วยตนเอง

วิธีการสอนตามแนวคิดของบรูเนอร์ ประกอบด้วยการสอนตามลำดับขั้นดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหา ทำความเข้าใจปัญหาและมีความต้องการที่จะแก้ไข
2. ระบุปัญหาที่เผชิญให้ชัดเจน
3. ตั้งสมมติฐานเพื่อคาดคะเนคำตอบของปัญหา
4. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้พิสูจน์สมมติฐานที่กำหนด

5. สรุปผลการค้นหาคำตอบ วิธีการสอนแบบค้นพบ เป็นวิธีการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหากิจกรรมที่จัดนั้นต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากค้นหาคำตอบในกิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าหาความรู้

3.5 แนวคิดหลักสูตรการเรียนการสอน

หลักสูตร เป็นการวางแผนการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสาขาวิชา โดยผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ และการให้ความรู้แก่ผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ดีไปประกอบอาชีพหรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

โดยได้มีผู้นิยามความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ คือ (เปรี๊อง กิจรัตน์กร, 2543: 147) ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร คือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ และทักษะกระบวนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการผลิตตลอดจนการบริหารและการจัดการ โดยเน้นเทคนิคการผลิต เพื่อให้ระบบการผลิตมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

จากความหมายของหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนซึ่งสามารถแบ่งหลักสูตร ได้หลายประเภท (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542: 94-95) ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา เป็นหลักสูตรดั้งเดิม โดยเน้นเนื้อหาสาระแต่ละวิชาที่แยกกันจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแบบนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระ

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ คือหลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาของรายวิชาที่อื่นที่มีความสัมพันธ์กันมารวมด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ 2 รายวิชาโดยไม่ทำลายขอบเขตวิชาเดิม

3. หลักสูตรผสมผสาน เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นรายวิชาโดยสร้างวิชาจาก เนื้อหาวิชาที่เคยแยกสอนให้เป็นวิชาเดียวกันแต่คงรักษาเนื้อหาพื้นฐานของแต่ละวิชาไว้ เป็นวิชาที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาการมากกว่า คือ การสอนหลายวิชาเหมือนวิชาเดียว

4. หลักสูตรหมวดวิชา เป็นรูปแบบหลักสูตรที่มีลักษณะหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรสหสัมพันธ์ และหลักสูตรแบบผสมผสาน

5. หลักสูตรวิชาแกน เป็นหลักสูตรที่มีวิชาใดหนึ่งเป็นแกนวิชาของวิชาอื่น ๆ โดยเน้นเนื้อหา ด้านสังคม และหน้าที่พลเมือง เพื่อแก้ปัญหา เช่น ประชากร และมลภาวะ

6. หลักสูตรที่เน้นทักษะกระบวนการ เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้เกิดทักษะกระบวนการ

7. หลักสูตรที่เน้นสมรรถฐาน เป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์โดยระหว่างจุดมุ่งหมายกิจกรรม การเรียนการสอน และความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน

8. หลักสูตรที่เน้นกิจกรรม และปัญหาทางสังคม เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาชุมชน หรือ เรื่องราวต่าง ๆ ของชีวิตในสังคมชุมชน

9. หลักสูตรที่เน้นความต้องการ และความสนใจของแต่ละบุคคล เป็นหลักสูตรที่เน้นความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

9.6 โครงสร้างหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ ปี พ.ศ. 2553) อนุมัติ โดยสภาวิทยาลัย

ประกอบด้วยหมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลบัณฑิต หมวดที่ 6 การพัฒนาอาจารย์ หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร และข้อบังคับวิทยาลัยราชพฤกษ์ ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 แบบรายงานข้อมูลการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรปริญญาโท (มคอ.04) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเปิดดำเนินการหลักสูตร รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการ คณะกรรมการสภาวิชาการ คณะกรรมการสภาวิทยาลัย และขอยกตัวอย่างในหมวดที่ 3 มาพอสังเขป ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวทั้งหมดจะมีอยู่ในภาคผนวกแล้ว

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นแบบระบบทวิภาค (Semester) โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษามีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนเป็นพิเศษต่อจากภาคการศึกษาที่ 2 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคการศึกษาปกติ

1.2 การคิดหน่วยกิต

1.2.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.2.3 การค้นคว้าอิสระที่ใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.2.4 วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.3 การจัดการศึกษา

วิทยาลัยดำเนินการจัดการศึกษาให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

1) แผน ก (2)

แผน ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต และศึกษารายวิชาเอก 27 หน่วยกิต โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านวิทยานิพนธ์ขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง

2) แผน ข

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชาเอก 27 หน่วยกิต วิชาเอกเลือกเฉพาะสาขา 9 หน่วยกิต และศึกษาค้นคว้าอิสระ 3 หน่วยกิต โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและผ่านการประเมินผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ หรือสอบปากเปล่า

2. การดำเนินการหลักสูตร

2.1 การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา

1) การลงทะเบียนเรียนสามารถลงทะเบียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และการลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อนสามารถลงทะเบียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต

2) วัน – เวลา ในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคเรียนที่ 1	เดือนมิถุนายน – ตุลาคม
ภาคเรียนที่ 2	เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม
ภาคเรียนที่ 3	เดือนมีนาคม – พฤษภาคม

2.2 คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง/คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรอง

2) คุณสมบัติอื่น ๆ เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550

3) การคัดเลือกบัณฑิต

การรับเข้าศึกษาและวิธีการคัดเลือกเป็นไปตามข้อบังคับวิทยาลัยราชพฤกษ์ ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550

2.3 ปัญหาของบัณฑิตแรกเข้า

บัณฑิตแรกเข้ามีพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ และความสามารถ/ประสบการณ์ในวิชาชีพแตกต่างกัน

2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของบัณฑิตในข้อ 2.3 จัดให้มีการสอนเสริมพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพิ่มการเรียนรู้

3. หลักสูตร

3.1 จำนวนหน่วยกิต หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต

3.2 องค์ประกอบของหลักสูตร โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

- แผน ก (2) ทำวิทยานิพนธ์

กลุ่มวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิตรวม)	3	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	27	หน่วยกิต

วิทยานิพนธ์	12	หน่วยกิต
รวม	39	หน่วยกิต
-แผน ข ทำการศึกษาด้วยตนเอง (ไม่ทำวิทยานิพนธ์)		
กลุ่มวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิตรวม)	3	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	27	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกเลือก	9	หน่วยกิต
ค้นคว้าอิสระ	3	หน่วยกิต
รวม	39	หน่วยกิต

3.3 การศึกษาคูงาน

ทางวิทยาลัยจัดให้มีการศึกษาคูงานในประเทศ และหรือต่างประเทศ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการศึกษาคูงานขึ้นอยู่กับโครงการที่บัณฑิตต้องรับผิดชอบในแต่ละโครงการ

3.4 รายวิชา

	1) กลุ่มวิชาเสริมพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิตรวม)	จำนวน 3 หน่วยกิต
		จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ)
921-101	ภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตศึกษา (English for Graduate Studies)	3(3-0-6)
	2) กลุ่มวิชาเอก	จำนวน 27 หน่วยกิต
921-201	ขอบข่ายและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Scope and Methods in Public Administration)	3(3-0-6)
921-202	การวิจัยสำหรับผู้บริหาร (Research for Administrator)	3(3-0-6)
921-203	องค์การ การบริหาร และนวัตกรรมจัดการ (Organization, Administration and Management Innovation)	3(3-0-6)
921-204	นโยบายสาธารณะและการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Public Policy and Strategic Management)	3(3-0-6)
921-205	ผู้นำ ความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณธรรม (Leader, Social Responsibility and Ethics)	3(3-0-6)
921-206	การจัดการและการพัฒนาทุนมนุษย์	3(3-0-6)

	(Human Capital Development and Management)	
921-207	การเมืองการปกครองและธรรมาภิบาลท้องถิ่นไทย (Thai Politics and Good Local Governance)	3(3-0-6)
921-208	การคลังสาธารณะและการบริหารการคลัง (Public Finance and Fiscal Management)	3(3-0-6)
921-209	สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Seminar in Public Administration)	3(3-0-6)
	3) กลุ่มวิชาเอกเลือก (แผน ข)	จำนวน 9 หน่วยกิต
921-301	สารสนเทศและการจัดการความรู้ (Information and Knowledge Management)	3(3-0-6)
921-302	กฎหมายมหาชนกับการบริหารงานสาธารณะ (Public Laws and Public Administration)	3(3-0-6)
921-303	ภาวะผู้นำและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Leadership and Effective Communication)	3(3-0-6)
921-304	การจัดการความเสี่ยง (Risk Management)	3(3-0-6)
921-305	การจัดการความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (Conflict Management and Negotiation)	3(3-0-6)
921-306	เทคนิคและเครื่องมือการจัดการสมัยใหม่ (Modern Management Techniques and Tools)	3(3-0-6)
921-307	การจัดการการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ (Change Management and Organization Development)	3(3-0-6)
921-308	การตลาดและการบริการสาธารณะ (Marketing and Public Services)	3(3-0-6)
921-309	การจัดการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับองค์การสมัยใหม่ (Strategic Management for Modern Organization)	3(3-0-6)
921-310	การจัดการโครงการ (Project Management)	3(3-0-6)

921-311	การนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Effective and Efficient Implementation)	3(3-0-6)
921-312	สัมมนาประเด็นร่วมสมัย (Seminar in Contemporary Issues)	3(3-0-6)

3.5 แสดงแผนการศึกษา

แผนการศึกษา (PLAN OF STUDY)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1			
รหัสวิชา	รายวิชาแผน ก 2	รายวิชาแผน ข	หน่วยกิต
921-201	ขอบข่ายและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์	ขอบข่ายและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์	3(3-0-6)
921-202	การวิจัยสำหรับผู้บริหาร	การวิจัยสำหรับผู้บริหาร	3(3-0-6)
921-203	องค์การ การบริหาร และนวัตกรรม การจัดการ	องค์การ การบริหาร และ นวัตกรรมการจัดการ	3(3-0-6)
921-204	นโยบายสาธารณะและการบริหาร เชิงกลยุทธ์	นโยบายสาธารณะและการ บริหารเชิงกลยุทธ์	3(3-0-6)

ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชาแผน ก 2	รายวิชาแผน ข	หน่วยกิต
921-205	ผู้นำ ความรับผิดชอบต่อสังคมและ คุณธรรม	ผู้นำ ความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณธรรม	3(3-0-6)
921-206	การจัดการและการพัฒนาทุนมนุษย์	การจัดการและการพัฒนาทุน มนุษย์	3(3-0-6)
921-207	การเมืองการปกครองและธรรมาภิ บาลท้องถิ่นไทย	การเมืองการปกครองและธรร มาภิบาลท้องถิ่นไทย	3(3-0-6)

921-208	การคลังสาธารณะและการบริหาร การคลัง	การคลังสาธารณะและการบริหาร การคลัง	3(3-0-6)
---------	---------------------------------------	---------------------------------------	----------

ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1			
รหัสวิชา	รายวิชาแผน ก 2	รายวิชาแผน ข	หน่วยกิต
921-209	สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์	สัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์	3(3-0-6)
921-3xx	-	กลุ่มวิชาเอกเลือก	3(3-0-6)
921-3xx	-	กลุ่มวิชาเอกเลือก	3(3-0-6)
921-3xx	-	กลุ่มวิชาเอกเลือก	3(3-0-6)
921-401	วิทยานิพนธ์	-	12(0-0-540)
921-402	-	ค้นคว้าอิสระ	3(0-0-135)

ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2			
รหัสวิชา	รายวิชาแผน ก 2	รายวิชาแผน ข	หน่วยกิต
921-401	วิทยานิพนธ์	-	12(0-0-540)
921-402	-	ค้นคว้าอิสระ	3 (0-0-135)
Total			39

4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการปฏิบัติงานสอน

อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี มีคุณลักษณะในด้านการแสวงหาความรู้ มีความสนใจทั้งในสาขาวิชาที่สอนและสาขาอื่น ๆ อันเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานสอนประสบผลสำเร็จ และองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงานสอนที่อาจารย์ผู้สอนควรปฏิบัติมี 4

ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ด้านวิชาการ

การปฏิบัติการสอนให้เกิดคุณภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสอน อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ด้านวิชาการ กล่าวคือ มีความรู้ลึกในสาขาวิชาหลักของตนเอง โดยคิดให้กว้างออกไปในหลักการและคิดให้ไกล อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนควรเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเอง จากการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ และควรได้มีการทดลองปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ด้านทักษะและเทคนิคการสอน

อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ หนึ่งการมีความรู้ รู้ลึกและรู้รอบ สองการมีทักษะและเทคนิคการสอนดี และสามารถมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความศรัทธาในอาชีพครู จะเห็นได้ว่าทักษะและเทคนิคการสอนเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 167)

ความหมายของทักษะการสอน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายนัย เช่น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540: 168-169) ได้สรุปว่า ทักษะการสอน คือ ความชำนาญในการสอนโดยใช้ความสามารถ ดำเนินการสอนอย่างคล่องแคล่ว ราบรื่น และเรียบร้อย ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในบทเรียนโดยใช้เวลาน้อย อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะการสอนควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ทำการสอนด้วยความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง จะทำให้การสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและสำเร็จเรียบร้อย แม้จะพบอุปสรรคบ้างก็สามารถแก้ปัญหาให้ผ่านไปด้วยความมั่นใจ

2. ทำการสอนด้วยความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง มีความถูกต้องแม่นยำในด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ผู้สอนสามารถให้เนื้อหาสาระที่ถูกต้องตรงตามทฤษฎี ครอบคลุมขอบข่ายวิธีการและมีความแม่นยำ รวมทั้งการใช้วิธีการ ทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเหมาะสมกับลักษณะวิชา ระดับสติปัญญา และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน

3. ทำการสอนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่เหมาะสม ผู้สอนที่มีทักษะการสอน จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การสอนตามเวลาที่กำหนดไว้

กึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 25) กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นวิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติ จากหลักสูตร ไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 72) กล่าวว่า การพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องพิจารณากระบวนการสอน โดยวิเคราะห์สถานการณ์ สาระการสอน สภาพผู้เรียน ดังนั้น การเลือกวิธีการสอนจึงขึ้นอยู่กับ การวางแผนการสอนของผู้สอนว่า มีวัตถุประสงค์อย่างไร วิธีการสอนนั้น ในบทเรียนหนึ่งหรือชั่วโมงสอน ชั่วโมงหนึ่งอาจใช้วิธีการสอนหลายๆ แบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่จะสอน ผู้สอนควรตั้งคำถามตนเองเสียก่อนว่า

1. สอนทำไม ผู้สอนจะต้องทราบวัตถุประสงค์ของการสอนว่าจะสอนไปทำไม ให้ผู้เรียนได้ อะไรบ้าง เช่น ต้องการให้มีทักษะในการขายของในห้างสรรพสินค้าได้ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ผู้สอนก็ จำเป็นจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถ้าจะให้ความรู้เป็น พื้นฐาน ผู้สอนต้องวางแผนให้ผู้เรียนได้เรียนทฤษฎีเพื่อปูพื้นฐานความรู้ ความคิดตามที่ได้กำหนดไว้ การสอนจึงต้องจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระดังกล่าว

2. สอนใคร ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนว่ามีพื้นฐานอย่างไร อุปนิสัยใจคอ ธรรมชาติของผู้เรียนเพื่อ พยายามจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนเป็นวัยรุ่นนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้นาน ก็ จะต้องจัดบรรยากาศของการเรียนให้มีการเคลื่อนไหวกันได้บ้าง จัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม แข่งขันตอบ ปัญหา เล่นเกมส์ ทำแบบฝึกหัด อ่านบทเรียนสำเร็จรูป หรือสรุปเขียน

3. สอนอะไร ผู้สอนจะต้องทราบว่าเนื้อหาที่จะสอนนั้นครอบคลุมหัวข้อใดบ้างกับหลักสูตรที่ วางไว้หรือไม่ และผู้เรียนควรได้รับความรู้ความคิดหรือทักษะใดจากบทเรียนนั้นๆ ผู้สอนจะต้อง พยายามศึกษาเนื้อหาสาระของรายวิชา พยายามจัดลำดับของสาระการสอนให้น่าสนใจ ไม่ยากเกินไป ได้ประโยชน์และมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

4. สอนอย่างไร การเตรียมวิธีการสอน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก จำเป็นต้องจัดเนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับรายวิชานั้นๆ ในบางกรณีจะต้องใช้วิธีการฝึกความคิดและการตัดสินใจ ซึ่งน่าจะใช้ได้ การอภิปรายหรือการเรียนกลุ่มย่อยมากกว่าวิธีอื่น การเลือกวิธีการสอนนั้นหมายรวมไปถึง การกะเวลา ให้สอดคล้องกับบทเรียน ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนที่เหมาะสม ชัดเจน และน่าสนใจ

5. สอนแล้วได้อะไร การเตรียมแผนที่จะประเมินผลการสอนไปแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรือพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะใด หรือทักษะตามที่อาจารย์สอนหรือไม่ วิธีการวัดผลอาจมี หลายวิธี ผู้สอนจึงควรเตรียมแผนที่จะคิดวิธีการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

วิธีการสอนที่ใช้กันทั่วไปในการสอนระดับอุดมศึกษา มีดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544 : 19-21)

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ ทักษะ หรือการวิเคราะห์สาระข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดไว้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระ นับตั้งแต่การขึ้นต้นการพูดจนกระทั่งสรุปท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้ที่เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดในหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูดหรืออาจใช้วิธีการสอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ ผู้สอนในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะใช้การบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถครอบคลุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้าน ให้หัวข้อที่เรียงตามลำดับกัน และให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐก ซึ่งประกอบด้วย 4-5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อโดยมีประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดอภิปรายเชิญผู้อภิปรายพูดเรียงลำดับแต่ละคนกล่าวสรุปและปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลาย ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือแตกต่างกันสุดแล้วแต่ทัศนะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นคณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประสานงานการพูดโยงความคิดและโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอน โดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยาย ให้ถ่ายทอดลงในเทปโทรทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ศึกษาไปพร้อมๆ กันได้ หรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดูสำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียนในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำสาระของรายวิชา โดยนำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ หรือจะทำในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ทำให้เกิดสีสันสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆ ประกอบการสอน ทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีการสอนแบบกลุ่มย่อย มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึกการค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟังและการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประจําเลขานุการ และทำหน้าที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่ดี วางแผนงานร่วมกับกลุ่ม ศึกษาค้นคว้าอภิปราย และเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมกันจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิดทฤษฎีพื้นฐาน ซึ่งจะจัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลของการศึกษาค้นคว้าและข้อตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้ง เพื่อประมวลความรู้ตามขอบเขตที่กำหนดในสาระวิชานั้นๆ การสัมมนานี้ผู้เรียนจะมีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการสัมมนา การจัดสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่

9. การศึกษาเฉพาะกรณีหรือโครงการ การสอนแบบการศึกษาเฉพาะกรณี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนในกลุ่มย่อยประมาณ 5-7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจวินิจฉัย ดำเนินการหรือแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่จุดเริ่มต้น ปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ

10. การฝึกปฏิบัติ การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งกลุ่ม เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง ได้ผลมากยิ่งขึ้น

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีที่ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้น พึ่งเล็งการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจใช้วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนไปค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนำสาระที่ศึกษาได้มาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากตลับเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจับบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งอาจจะอยู่ในรูปตำรา แบบเรียน หรือโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ก็ได้ การสอนแบบนี้ผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถ ความสนใจ และเวลาที่ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระ วิธีการเรียน และการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะอธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคคลซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถาบันนั้นส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 119) กล่าวว่าวิธีการสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. วิธีสอนเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนหรือไม่ เช่น เนื้อหาที่เป็นหลักทฤษฎีก็ควรใช้วิธีการบรรยาย แต่ถ้าเป็นงานและต้องการฝึกการใช้ทักษะปฏิบัติหรือจะใช้ทั้งบรรยายและการฝึกทักษะปฏิบัติควบคู่กันไป
2. วิธีสอนควรเหมาะสมกับความถนัดของผู้เรียน เป็นความถนัดของผู้สอนที่จะสอนแบบวิธีใหม่
3. วิธีสอนเหมาะสมกับชั่วโมงในหลักสูตร ข้อจำกัดของเวลาเป็นตัวกำหนดวิธีสอน
4. วิธีการสอนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ขนาดของห้องเรียน การสอนแบบบรรยายสามารถสอนผู้เรียนได้มากกว่าการอภิปราย
5. วิธีการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ความรู้เดิมของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน เป็นข้อพิจารณาในการเลือกวิธีการสอน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2546 : 27) กล่าวว่า วิธีการเรียนการสอนในสมัยก่อน เราสอนให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ปัจจุบันเป็นการสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ประเมินผลการตรวจสอบได้ ต้องให้มีทักษะที่เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Critical thinking) การประเมินด้านจิตใจ (Evaluation mind) และทักษะความสามารถพิเศษ (Application skill) เพื่อที่จะได้ศึกษาหาความรู้ต่อไป

ในการปฏิบัติการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากจะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายวิธี ใช้ความสามารถด้านทักษะและการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจ และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ อาจารย์บางท่านจะขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะอาจารย์ที่สังกัดคณะวิชาอื่น นอกจากคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์มีความรู้ความสามารถในแขนงวิชาของตน แต่ขาดการฝึกทักษะในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะอาจารย์ใหม่ ก็จะต้องขาดประสบการณ์ในด้านนี้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนเป็นอย่างมาก

การเป็นอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์และมีทักษะในการสอนนั้น มีความสำคัญมาก กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องรู้จักพลิกแพลงการสอน ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสภาพของสังคม อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของการเป็นครูที่ดี อาจารย์ผู้สอนควรมีทักษะความชำนาญในเทคนิคการสอนต่างๆ โดยสามารถเลือกและใช้เทคนิคการสอนอย่างได้ผล มีการพัฒนาความสามารถในการเลือกเทคนิคการสอนจากประสบการณ์ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีใช้เทคนิคการสอน และพัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนด้วย

กล่าวโดยสรุป ในการดำเนินการสอนให้ประสบความสำเร็จ ผู้สอนต้องมีทักษะและเทคนิคการสอน โดยผู้สอนควรจะได้ศึกษาและทำการฝึกฝนจนสามารถใช้ทักษะและเทคนิคการสอนเหล่านั้นได้อย่างสัมพันธ์กัน จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วรรณพร นัตรทอง (2546 : 53) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน ประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชูชาติ หงส์ขาว (2542 : 52-53) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนและผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ มีหลักการดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการทำกิจกรรม หรือให้มีการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาไปพร้อมๆ กัน
2. หลักการสำคัญของการทำงาน คือให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความใกล้ชิดกัน ฝึกความเข้าใจและสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในสังคม
3. เน้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบ
4. เปิดโอกาสและให้เป็นแนวทางที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้
5. ในการสอนแต่ละครั้ง ควรทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ที่นอกเหนือจากการถามตอบ
6. มีระบบวิธีการประกอบกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้เอง
7. ควรมีสื่อการเรียนการสอนหลายอย่าง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้
8. กิจกรรมการวัดและประเมินบทเรียน อาจสอดแทรกระหว่างเนื้อหาแต่ละตอน หรือประเมินหลังการเรียนก็ได้

การวางแผนการสอนถือเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังที่ เสริมสุข เปลียนเดชา (2542 : 30) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดเป็นจุดประสงค์การสอน ความคิดรวบยอด คัดเลือกเนื้อหา เลือกวิธีการสอน เตรียมสื่อการสอน กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบแล้วจัดทำเป็นเอกสาร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสำคัญมาก เพราะกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการวางแผนการสอนและการเตรียมการสอนที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีขั้นตอนและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งใบบทบาทของอาจารย์ เพราะนอกจากจะใช้สำหรับประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนนักศึกษาแล้ว ยังใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคนว่า ได้ผลเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ อาจารย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งความหมายของการวัดและประเมินผล มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

นาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 37) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัด โดยวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้หารายละเอียดของสิ่งของที่วัดว่ามีปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า ตีราคา ตัดสินวินิจฉัย และสรุปผล ข้อมูลที่ได้จากการวัดว่ามีระดับคุณภาพมากน้อยเพียงใด คุณภาพเป็นอย่างไร โดยใช้วิจารณ์ญาณประกอบการพิจารณาอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีคุณธรรม ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงหมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การตรวจวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตัดสินผลการเรียน การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

สุมาลี จันทร์ชลอ (2544 : 13-14) กล่าวว่า การดำเนินการวัดผลควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงจุดประสงค์ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการวัดผลแต่ละครั้ง คือวัตถุประสงค์ต้องตรงวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด หากการวัดไม่ตรงจุดประสงค์จะไม่สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับปริมาณหรือขนาดของสิ่งที่วัดได้

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เครื่องมือวัดไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามต้องมีคุณภาพ กล่าวคือ วัดได้เที่ยง (Reliability) วัดได้ครบ มีความตรง (Validity) กับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้วัดมีความเป็นปรนัย (Objectivity) การใช้ภาษาชัดเจนไม่กำกวม ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน มีระบบการให้คะแนนที่เที่ยงธรรม เมื่อเครื่องมือมีคุณภาพในเวลาที่นำไปใช้ต้องนำไปใช้ให้ถูกวิธี เหมาะสมกับกลุ่มและจุดประสงค์ในการใช้เครื่องมือชิ้นๆ และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม มีคุณภาพ ควรทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับเครื่องมือก่อนนำไปใช้

3. แผลผลได้ถูกต้อง ผลจากการวัดทางการศึกษาส่วนมากจะเป็นคะแนนหรือระดับคะแนน ซึ่งถ้าใช้เครื่องมือวัดที่ดีและคะแนนที่ได้เป็นตัวแทนของประชากรของสิ่งที่ต้องการวัด คะแนนจะมีความตรงและจะมีความหมายเมื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มหรือเกณฑ์ ดังนั้นการแปลผลให้มีความหมายถูกต้องควรต้องพิจารณาเกณฑ์ หรือกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบ รวมทั้งต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนที่จะอ้างอิงด้วย ไม่แปลผลนอกกรอบของความเป็นตัวแทนนั้นๆ

4. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่าถ้าเครื่องมือวัดมีคุณภาพ ผลการวัดอาจเป็นดัชนีบอกความสามารถของผู้สอบ ในขณะที่เดียวกันสามารถเป็นเครื่องมือบอกจุดเด่น จุดด้อย ในบางจุดความเจริญงอกงามหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนและสามารถใช้ผลการสอบเพื่อบอกถึงคุณภาพของเครื่องมือ

ระวีวรรณ อยู่สำราญ (2545 : 35) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลจะเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ หรือให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยครุมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการทดสอบเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง แล้วนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 140) ได้กล่าวว่า การประเมินผลในมหาวิทยาลัยไม่ได้ทำไปเพียงเพื่อประเมินให้รู้ว่า สิ่งที่ทำอยู่เกิดประโยชน์อย่างไร ดีหรือไม่เท่านั้น แต่เป้าหมายด้านการประเมินมีมากไปกว่านั้น คือเป็นการสร้างความพึงพอใจในตนเอง และความมั่นใจในตนเองด้วย เพราะการประเมินมุ่งไปที่การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและการปรับปรุงคุณภาพของประสบการณ์ทางการศึกษา

สรุปว่า การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติการสอน เพราะเป็นวิธีการพิจารณาตัดสินความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาช่วยให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนดีขึ้น รวมถึงทำให้ผู้สอนทราบข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับการสอนด้วย

ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ในการปฏิบัติการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ สื่อการสอนมีบทบาทในการเป็นตัวกลางที่ให้ข้อมูลความรู้ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนได้อย่างดี แต่การใช้สื่อการสอนให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องใช้สื่อการสอนให้ตรงจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด นอกจากนั้นเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าขึ้น มีส่วนช่วยให้ผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบ เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีที่ทันสมัยจะช่วยให้ประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งยังสามารถช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จได้อีกด้วย

สื่อการสอน เป็นเทคโนโลยีที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติการสอน สื่อ (Media) หมายถึง สิ่งใดๆ ที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเรียกว่า สื่อการสอน (Instruction media) ซึ่งหมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ตั้งไว้ สื่อการสอนในกระบวนการเรียนการสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและประหยัดเวลา ช่วยถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างครูและผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องราวที่ครูสอนได้อย่างรวดเร็วและจำได้อย่างถาวรลึกซึ้ง สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้จักการอภิปรายแสดงความคิดเห็น สื่อการสอนมีความจำเป็นในการสอนมาก เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลให้มีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้ครูจำเป็นต้องสอนเนื้อหาวิชามากขึ้น ประกอบกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยเน้นให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนมีภูมิหลังและความพร้อมที่แตกต่างกันทำให้การเรียนรู้ต่างกัน ครูจึงควรรู้จักใช้สื่อการสอนและเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน และเกิดประสิทธิผลในการเรียน

การจัดประเภทสื่อการสอนที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน อาจจัดแบ่งได้ดังนี้ คือ สื่อทางโสต (Audio) สื่อสิ่งพิมพ์ (Print) ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (Still and Motion visual) และของจริง (real Object) เหตุผลของการที่ต้องมีการจัดประเภทสื่อ เนื่องจากสื่อชนิดหนึ่งๆ นั้น สามารถทำหน้าที่อย่างหนึ่งได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนอาจจำแนกตามลักษณะที่ใช้เป็น 3 ประเภท เรียกว่าเป็น โสตทัศนอุปกรณ์ (Audio Visual Aids) ได้แก่

1. สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย ได้แก่ เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์
2. สื่อประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย ได้แก่ ภาพนิ่ง แผนภูมิ ของจริง ของจำลอง
3. สื่อประเภทเครื่องเสียง ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ แผ่นเสียง

การใช้สื่อการสอนในแต่ละครั้งนั้น ผู้สอนสามารถใช้เพียงอย่างเดียว หรืออาจใช้สื่อร่วมกันหลายๆ อย่างในรูปแบบของสื่อประสมได้ ซึ่งเป็นการนำโสตทัศนอุปกรณ์ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไปมาใช้ร่วมกันในการเรียนการสอน การใช้สื่อประสมโดยทั่วไปแล้วจะใช้สื่อแต่ละอย่างเป็นขั้นตอนแต่ในบางครั้งก็อาจใช้สื่อหลายชนิดพร้อมกันได้ ในบางครั้งผู้สอนอาจผลิตชุดสื่อประสมขึ้นตามขั้นตอนการใช้ของระบบการสอน เช่น จัดเป็นชุดการสอนสำหรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดเป็นชุดการใช้ของระบบการสอน เช่น จัดเป็นชุดการสอนสำหรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดเป็นชุดการใช้ของระบบการสอน

เรียน สำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถใช้เรียนได้ด้วยตนเอง สื่อประสมแต่ละชุดจะมีลักษณะอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ของการใช้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนของ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ พบว่า นิสิตต้องการให้ผู้สอนมีความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล

จิตตชา นิลคำ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาในการเรียนของนิสิตปริญญาตรีภาค สมทบ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงมีปัญหาในการเรียนด้านหลักสูตร ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า นิสิตเพศชายและหญิงมีปัญหาในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตเพศชายและเพศหญิงมีปัญหาด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตเพศชายและหญิงมีปัญหาด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า นิสิตสาขาการบัญชีมีปัญหาในการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 4 มีปัญหาในการเรียนด้านหลักสูตรด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาในการเรียนด้านวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รสริน สุทองหล่อ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ผู้สอนที่ดีต้องรู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชา ทั้งนี้โดยคำนึงถึงขนาดของกลุ่มผู้เรียน

ลำอาง งามวิชา และสุพีร์ ล้อมไทย (2543: บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการติดตามผล ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ภาคสมทบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้ มีความพึงพอใจในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการจัดการ ควรมีระบบรักษาความปลอดภัย ควรป้องกันบุคคลภายนอกเข้ามาภายในระหว่างเรียน ควรลดค่าหน่วยกิตลงและควรแยกเป็นคณะบริหารธุรกิจ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ควรปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์และทันสมัย ควรเพิ่มเนื้อหาของวิชาคอมพิวเตอร์ และพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัย ด้านอาจารย์ ผู้สอนและวิธีการเรียนการสอน ควรพัฒนาปรับปรุงความรู้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจและการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ควรตั้งใจสอนมากขึ้น ควรเชิญอาจารย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาสอน ควรเน้นการสอนด้วยวิธีปฏิบัติเพื่อฝึกฝนนิสิตให้มีความชำนาญ เช่น วิชาคอมพิวเตอร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ด้านสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนควรปรับปรุงสื่อการสอนให้น่าสนใจ และควรพัฒนาอุปกรณ์การสอนและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรเพิ่มและปรับปรุงจำนวนและความสะอาดของห้องน้ำ ควรปรับปรุงอาคารเรียน ควรเพิ่มระบบไฟฟ้าบริเวณทางเดินและในห้องน้ำควรปรับปรุงให้มีความสะอาดมากขึ้น ด้านการให้บริการและการประชาสัมพันธ์ของฝ่ายต่าง ๆ ควรประชาสัมพันธ์งานรับปริญญาอย่างทั่วถึงและชัดเจนอย่างมีระบบ และควรให้บริการด้วยความสุภาพและมีน้ำใจ ด้านอื่น ๆ ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของนิสิตในสถาบัน และควรให้ความสำคัญกับนิสิตภาคสมทบมากกว่านี้

จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล สุชาดา จันทนป (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดผลปลายภาคข้อสอบบางวิชาไม่ตรงตามจุดประสงค์ รองลงมาคือ ข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาและไม่ครบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ข้อเสนอแนะ คือ ควรปรับคะแนนวัดผลและประเมินผลปลายภาคใหม่และการออกข้อสอบควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบด้วย

สุวีร์ เพ็ชรเพชรเลิศ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านคือด้านหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครู

สุนันทา แก้วสุข (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษาภาคปกติและภาคสมทบมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก เพราะนักศึกษาได้พบอาจารย์ และอาจารย์สามารถให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาได้

ชวัลรัตน์ พลเจริญ (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายหญิงมีทักษะคิดต่อการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ลักษมี พันธุ์โสภณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจคุณลักษณะของอาจารย์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ในวิชาที่สอน มีการผลิตตำรา เอกสารประกอบการสอน

วิรัช กิตติพิชัย และคณะ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินผลหลักสูตรผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินผล “หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา นบอ.” ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรมีการอบรมที่เน้นผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลางและมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างจากหลักสูตรการอบรมอื่นในระดับเดียวกัน 2) รูปแบบการอบรมที่ผู้เข้าอบรมประทับใจมากที่สุด คือ การเรียนรู้กับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงและการทำรูปแบบการพัฒนาหน่วยงานนำร่อง 3) หลังการอบรม นบอ. มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน 4) หลังการอบรม นบอ. มีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการบริหาร การเป็นแบบอย่าง การยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหน่วยงานสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 5) หลังการอบรมผู้บังคับบัญชาพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ นบอ. สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 6) หลักสูตรให้ผลตอบแทนการลงทุนในลักษณะทุนมนุษย์ที่คุ้มค่าโดยหน่วยงานและมหาวิทยาลัยมีโครงการใหม่เพิ่มขึ้น ลดงบประมาณได้ งานสำเร็จตามเวลา งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้รับบริการพึงพอใจ รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงานและมหาวิทยาลัย

วาสนา ศิลปรุ่งธรรม (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรระดับปริญญาโทที่มีผู้ให้ความสนใจเข้าศึกษามากที่สุดหลักสูตรหนึ่งในประเทศไทย โดยผู้ศึกษาสนใจศึกษาการดำเนินการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตและความต้องการของนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยศึกษาจากตัวอย่างจำนวน 300 คน ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลที่นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คือ เพิ่มเดิมความรู้ และพิจารณาจากเนื้อหาหลักสูตรเป็นลำดับแรก ส่วนเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วย และผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตจำแนกตามด้าน พบว่าปัจจัยอายุ รายได้ และตำแหน่งงานไม่มีผลต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตอย่างต่อเนื่องและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก การวัดและประเมินผล และเทคนิคการสอน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน และผู้สอนมีความพร้อมในการเรียนการสอน และควรให้ทุนการศึกษาแก่อาจารย์ประจำในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตเพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง

นันทนิตย์ หงส์ศรีจินดา (2550: บทคัดย่อ) การศึกษาเรื่อง การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรายวิชาจุลชีววิทยาทางการแพทย์ ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาจุลชีววิทยาทางการแพทย์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จากนักศึกษาแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 104 คน ซึ่งประกอบด้วยการบรรยายย่อยโดยนักศึกษา และการทำกรณีศึกษาปัญหาผู้ป่วย โดยการประเมินผลผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม และการทำแบบสอบถาม ผู้เรียนหลังการทำกิจกรรม ผลการประเมินพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกิจกรรมเหล่านี้เพราะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการฟังบรรยาย ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ที่เรียนมา ร่วมกับความรู้จากวิชาอื่น ที่เคยเรียนมา และความรู้ที่ค้นคว้าเพิ่มเติมทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ภิราช รัตนันต์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องทัศนคติที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านสื่อการสอนและปัจจัยเกื้อหนุน และโดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

วรรณพร นัทรทอง (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต และส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตพบว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกัน โดยนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการจัดการหลักสูตร นิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการวัดและประเมินผล

ปรีชา หมั่นคง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากส่วนด้านคุณลักษณะของอาจารย์ นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และยังพบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

โรไมน์ (Romine, 1974: 139-143) ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยสำรวจความคิดเห็นจากอาจารย์คณะต่าง ๆ และนักศึกษามหาวิทยาลัยโคโลราโด สหรัฐอเมริกาพบว่า บรรยากาศที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพคือ

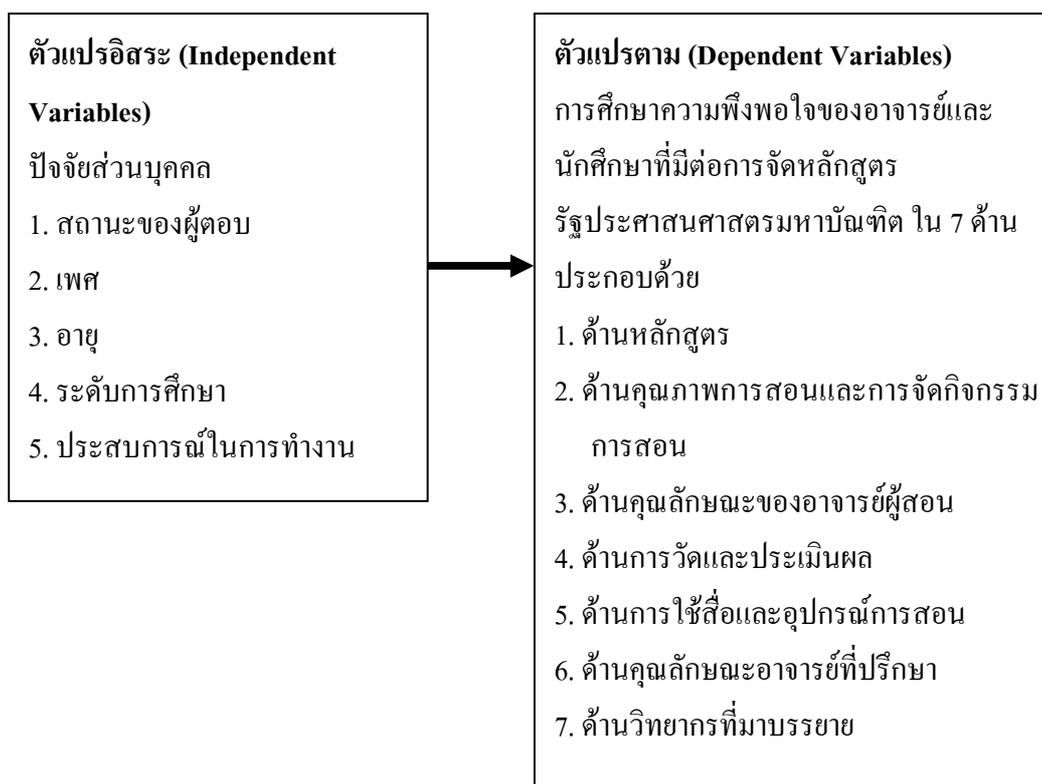
1. บุคลิกภาพของครู เป็นผู้กระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความกระตือรือร้น สนใจในวิชาที่ตนสอน
2. ด้านการจัดและเตรียมการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี นักเรียนเข้าใจในวิชาที่ตนสอน
3. ด้านการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มิใช่เป็นเพียงแต่ผู้เรียน
4. ด้านเนื้อหา ครูต้องพูดชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด
5. ด้านการประเมินผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเสริมแรงทางการเรียนต้องมีการทดสอบหรือรายงาน เมื่อประเมินผลแล้วต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบและให้รู้สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นด้วย
6. ด้านช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มเติม มีการจัดเวลาเพื่อสอนนักเรียนเป็นกลุ่มพิเศษ

Pong Horadal (1987: 73-78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The Future of Vocational Education in Thailand Towards the Year 2009 A:D. Using the Delphi Approach. ผลการศึกษา พบว่า

1. หลักการ มีแนวโน้มที่เป็นไปได้ คือ สามารถนำไปประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การเรียนด้านทฤษฎีและปฏิบัติสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี
2. หลักสูตร ควรเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล
3. ผู้สอน ควรมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอย่างน้อย 3 ปี และได้รับการฝึกโดยตรงในสถานประกอบการประจำปี ตลอดจนการศึกษาอบรมทุกช่วงเวลา
4. เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ปรับให้สอดคล้องกับหลักสูตรและลักษณะของงานในสถานประกอบการ เครื่องมือ เครื่องจักรใหม่ ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งได้แก่อาจารย์และนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานะผู้ตอบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยกำหนดตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิทยากรที่มาบรรยาย จากการสืบค้นคว้างานวิจัย สรุปได้จากการสังเคราะห์ของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539), จิตตชา นิลดำ (2542), สุวีร์ เพ็ชรเพชรเลิศ (2544) และวาสนา ศิลปรุ่งธรรม(2544) ซึ่งแสดงด้วยภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) เรื่องความพึงพอใจของ อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ (Analysis of Data)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตจำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 10 คน รวม 15 คน และนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ประกอบด้วย รุ่นที่ 1 จำนวน 11 คน รุ่นที่ 2 จำนวน 15 คน และรุ่นที่ 3 จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษและ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ทั้ง 3 รุ่น รวมทั้งสิ้น 56 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ มี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานะของผู้ตอบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 7 ด้าน ประกอบด้วย

2.1	ด้านหลักสูตร	จำนวน 5 ข้อ
2.2	ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน	จำนวน 5 ข้อ
2.3	ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน 5 ข้อ
2.4	ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ
2.5	ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	จำนวน 5 ข้อ
2.6	ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	จำนวน 5 ข้อ
2.7	ด้านวิทยากรที่มาบรรยาย	จำนวน 5 ข้อ

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) และผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ดังนี้

5	หมายถึง	อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก
3	หมายถึง	อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับน้อย
1	หมายถึง	อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ปลายปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของอาจารย์ ระหว่างวันที่ 10 พฤศจิกายน ถึง 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 และนักศึกษาทั้ง 3 รุ่น วันที่ 10 พฤศจิกายน ถึง 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555
2. นำเสนอแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความ ตำราทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านเนื้อหาความเข้าใจ และการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความถูกต้อง และเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยการทำกรเก็บรวบรวมข้อมูลกับอาจารย์และนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach, อ้างถึงในประคอง วรรณสุด, 2442: 47-48) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์และนักศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ใน 7 ด้าน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

3.1 t – test ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูล 2 กลุ่ม

3.2 F – test ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูลมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) แล้วแต่กรณี สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ เมื่อแยกตามสถานภาพปัจเจกส่วนบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอไว้ในตารางที่ 1- ตารางที่ 6

ส่วนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ นำเสนอไว้ในตารางที่ 7- ตารางที่ 14

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกัน นำเสนอไว้ในตารางที่ 15- ตารางที่ 22

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	34	60.7
หญิง	22	39.3
รวม	56	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นเพศชาย 34 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 และเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25-30 ปี	12	21.4
31-35 ปี	11	19.6
36-40 ปี	9	16.1
41-45 ปี	8	14.3
46-50 ปี	3	5.4
มากกว่า 50 ปี	13	23.2
รวม	56	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 รองลงมาได้แก่ มีอายุ 25- 30 ปี อายุ 31-35 ปี อายุ 36-40 ปี อายุ 41-45 ปี อายุ 46- 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.4, 19.6, 16.1, 14.3 และ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	38	67.9
ปริญญาโท	4	7.1
ปริญญาเอก	14	25.0
รวม	56	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมาได้แก่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 7.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	12	21.4
6-10 ปี	9	16.1
11-15 ปี	7	12.5
16-20 ปี	13	23.2
มากกว่า 20 ปี	15	26.8
รวม	56	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาได้แก่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2, 21.4, 16.1 และ 12.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะของผู้ตอบ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาจารย์	15	26.8
นักศึกษา	41	73.2
รวม	56	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นนักศึกษา 41 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และอาจารย์จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ นำเสนอไว้ในตารางที่ 6 - ตารางที่ 13

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในภาพรวมทุกด้าน

ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านหลักสูตร	4.11	.334	มาก
2. ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน	3.96	.356	มาก
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	4.33	.302	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.04	.495	มาก
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	4.05	.339	มาก
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	3.75	.355	มาก
7. ด้านวิทยากรมาบรรยาย	4.21	.291	มาก
รวม	4.06	.225	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาได้แก่ ด้านวิทยากรมาบรรยาย ด้านหลักสูตร ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน และด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21, 4.11, 4.05, 4.04, 3.96 และ 3.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. หลักสูตรมีการกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน	4.25	.477	มาก
2. หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพ	4.05	.553	มาก
3. การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหาสาระ	4.16	.532	มาก
4. หลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.16	.596	มาก
5. หลักสูตรมีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ	3.93	.499	มาก
รวม	4.11	.334	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ หลักสูตรมีการกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหาสาระ หลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพ และหลักสูตรมีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25, 4.16, 4.05 และ 3.93 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน

ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชา	4.05	.444	มาก
2. ชี้แจงการวัดผลประเมินผลของรายวิชา	3.86	.401	มาก
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.00	.603	มาก
4. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	.660	มาก
5. มีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจนและเป็นลำดับขั้น	3.86	.554	มาก
รวม	3.96	.356	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชา สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และชี้แจงการวัดผลประเมินผลของรายวิชา กับวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจนและเป็นลำดับขั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05, 4.04, 4.00, และ 3.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน

ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	4.45	.570	มาก
2. บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนและการแต่งกาย	4.57	.535	มากที่สุด
3. การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยและค่านิยมที่ดี	4.48	.539	มาก
4. การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนที่มีแนวคิดแตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้สอน	3.98	.356	มาก
5. เป็นผู้ที่มีความคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู	4.20	.444	มาก
รวม	4.33	.302	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนและการแต่งกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยและค่านิยมที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เป็นผู้ที่มีความคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู และการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนที่มีแนวคิดแตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้สอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, 4.45, 4.20 และ 3.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.04	.713	มาก
2. มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนที่ชัดเจน	4.05	.724	มาก
3. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา	3.93	.735	มาก
4. ตรวจสอบงานและชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบ	4.09	.611	มาก
5. มีความยุติธรรมในการให้คะแนนและการตัดสินผล	4.11	.562	มาก
รวม	4.04	.495	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีความยุติธรรมในการให้คะแนนและการตัดสินผล ตรวจสอบงานและชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบ มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนที่ชัดเจน มีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11, 4.09, 4.05, 4.04 และ 3.93 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่น่าสนใจ ทันสมัย	4.09	.478	มาก
2. การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.14	.645	มาก
3. อุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.95	.483	มาก
4. การใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	3.89	.366	มาก
5. มีเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา	4.18	.543	มาก
รวม	4.05	.339	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่น่าสนใจทันสมัย อุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และ การใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18, 4.14, 4.09, 3.95 และ 3.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา	4.41	.496	มาก
2. นักศึกษาติดต่อขอพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยสะดวก	4.02	.447	มาก
3. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง	3.59	.496	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้กับนักศึกษาเพียงพอ	3.54	.538	มาก
5. พบปะพูดคุยกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.23	.660	ปานกลาง
รวม	3.75	.355	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า เรื่องพบปะพูดคุยกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ส่วนในข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา นักศึกษาติดต่อขอพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยสะดวก สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง และอาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้กับนักศึกษาเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41, 4.02, 3.59 และ 3.54 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 คะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ในด้านวิทยาการที่มาบรรยาย

ด้านวิทยาการที่มาบรรยาย	$\bar{X}$	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาและหัวข้อในการบรรยายมีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตรฯ	4.63	.524	มากที่สุด
2. เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจ	4.34	.549	มาก
3. เนื้อหาการบรรยายครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด	4.16	.565	มาก
4. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	3.95	.401	มาก
5. มีความรู้ความเข้าใจหลังจากเข้าร่วมฟังการบรรยายมากขึ้น	3.98	.356	มาก
รวม	4.21	.291	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้านวิทยาการมาบรรยาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า เรื่องเนื้อหาและหัวข้อในการบรรยายมีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจ เนื้อหาการบรรยายครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีความรู้ความเข้าใจหลังจากเข้าร่วมฟังการบรรยายมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34, 4.16, 3.98 และ 3.95 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความพึงพอใจ
 ต่อการจัดหลักสูตรรัฐศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกัน นำเสนอไว้
 ในตารางที่ 14- ตารางที่ 20

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตาม
 สถานะของผู้ตอบ

ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	สถานะของผู้ตอบ				t	Sig.
	อาจารย์		นักศึกษา			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านหลักสูตร	4.08	.405	4.12	.309	-.364	.112
2. ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการ สอน	3.89	.281	3.98	.380	-.980	.567
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	4.38	.266	4.31	.316	.821	.087
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.81	.694	4.12	.376	-1.661	.410
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.97	.336	4.07	.340	-1.027	.474
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	3.58	.373	3.81	.331	-2.126	.859
7. ด้านวิทยากรบรรยาย	4.16	.331	4.22	.277	-.722	.185
รวม	3.98	.196	4.09	.230	-1.800	.703

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความพึงพอใจของ
 อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนก
 ตามสถานะของผู้ตอบ โดยภาพรวมพบว่า สถานะของผู้ตอบอาจารย์และนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. ด้านหลักสูตร	4.15	.330	4.04	.337	1.173	.593
2. ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการ สอน	3.91	.307	4.02	.419	-1.055	.125
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	4.36	.248	4.29	.374	.889	.008**
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.02	.589	4.06	.310	-.283	.245
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.96	.301	4.18	.359	-2.349	.293
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	3.77	.403	3.73	.271	.379	.066
7. ด้านวิทยากรมาบรรยาย	4.24	.254	4.16	.341	.913	.259
รวม	4.06	.194	4.07	.273	-.145	.142

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความพึงพอใจของ
อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนก
ตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยเพศชายมีความพึงพอใจ
ต่อคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig.< 0.01)
ส่วนในด้านอื่นๆพบว่า เพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
 ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยภาพรวมในแต่ละด้าน โดยภาพรวมในแต่ละ
 ด้าน จำแนกตามอายุ

ระดับความพึงพอใจของอาจารย์ และนักศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.116	5	.023	.191	.964
	ภายในกลุ่ม	6.038	50	.121		
	รวม	6.154	55			
2. ด้านคุณภาพการสอนและการ จัดกิจกรรมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.311	5	.062	.465	.800
	ภายในกลุ่ม	6.683	50	.134		
	รวม	6.994	55			
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	.604	5	.121	1.360	.255
	ภายในกลุ่ม	4.444	50	.089		
	รวม	5.049	55			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2.094	5	.419	1.836	.123
	ภายในกลุ่ม	11.403	50	.228		
	รวม	13.497	55			
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การ สอน	ระหว่างกลุ่ม	1.255	5	.251	2.468	.045*
	ภายในกลุ่ม	5.085	50	.102		
	รวม	6.340	55			
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ ปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.747	5	.149	1.206	.320
	ภายในกลุ่ม	6.191	50	.124		
	รวม	6.937	55			
7. ด้านวิทยากรมาบรรยาย	ระหว่างกลุ่ม	.255	5	.051	.577	.717
	ภายในกลุ่ม	4.419	50	.088		
	รวม	4.674	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.232	5	.046	.901	.488
	ภายในกลุ่ม	2.577	50	.052		
	รวม	2.809	55			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.< 0.05) ในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ส่วนในด้านอื่นๆพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ					
		25-30 ปี	31-35 ปี	36-40 ปี	41-45 ปี	46-50 ปี	มากกว่า 50 ปี
		4.13	4.20	4.11	3.72	3.93	4.03
25-30 ปี	4.13	-	.619	.875	.007**	.336	.426
31-35 ปี	4.20		-	.538	.002**	.205	.201
36-40 ปี	4.11			-	.016*	.407	.564
41-45 ปี	3.72				-	.339	.038*
46-50 ปี	3.93					-	.635
มากกว่า 50 ปี	4.03						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 4 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 41-45 ปี มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 25-30 ปี อายุ 31-35 ปี อายุ 36-40 ปี และผู้ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
 ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตาม
 ระดับการศึกษา

ระดับความพึงพอใจของอาจารย์ และนักศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.074	2	.037	.324	.725
	ภายในกลุ่ม	6.079	53	.115		
	รวม	6.154	55			
2. ด้านคุณภาพการสอนและการ จัดกิจกรรมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.195	2	.098	.761	.472
	ภายในกลุ่ม	6.798	53	.128		
	รวม	6.994	55			
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	.168	2	.084	.914	.407
	ภายในกลุ่ม	4.880	53	.092		
	รวม	5.049	55			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.299	2	.650	2.823	.068
	ภายในกลุ่ม	12.198	53	.230		
	รวม	13.497	55			
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การ สอน	ระหว่างกลุ่ม	.100	2	.050	.423	.657
	ภายในกลุ่ม	6.240	53	.118		
	รวม	6.340	55			
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ ปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.673	2	.336	2.846	.067
	ภายในกลุ่ม	6.264	53	.118		
	รวม	6.937	55			
7. ด้านวิทยากรมาบรรยาย	ระหว่างกลุ่ม	.121	2	.061	.707	.498
	ภายในกลุ่ม	4.552	53	.086		
	รวม	4.674	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.106	2	.053	1.037	.362
	ภายในกลุ่ม	2.703	53	.051		
	รวม	2.809	55			

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษามีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.> 0.05)

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐ
 ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยภาพรวมในแต่ละด้าน จำแนกตาม
 ประสบการณ์ในการทำงาน

ระดับความพึงพอใจของอาจารย์ และนักศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.337	4	.084	.738	.570
	ภายในกลุ่ม	5.817	51	.114		
	รวม	6.154	55			
2. ด้านคุณภาพการสอนและการ จัดกิจกรรมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.367	4	.092	.706	.592
	ภายในกลุ่ม	6.627	51	.130		
	รวม	6.994	55			
3. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	.209	4	.052	.552	.698
	ภายในกลุ่ม	4.839	51	.095		
	รวม	5.049	55			
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.407	4	.352	1.484	.221
	ภายในกลุ่ม	12.090	51	.237		
	รวม	13.497	55			
5. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การ สอน	ระหว่างกลุ่ม	1.033	4	.258	2.482	.055
	ภายในกลุ่ม	5.307	51	.104		
	รวม	6.340	55			
6. ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ ปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.380	4	.345	3.165	.021*
	ภายในกลุ่ม	5.557	51	.109		
	รวม	6.937	55			
7. ด้านวิทยากรมาบรรยาย	ระหว่างกลุ่ม	.251	4	.063	.724	.579
	ภายในกลุ่ม	4.422	51	.087		
	รวม	4.674	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.220	4	.055	1.085	.374
	ภายในกลุ่ม	2.588	51	.051		
	รวม	2.809	55			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.< 0.05) ในด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนในด้านอื่นๆพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย	ประสบการณ์ในการทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		3.73	3.75	3.82	3.98	3.54
1-5 ปี	3.73	-	.879	.547	.063	.150
6-10 ปี	3.75		-	.663	.116	.140
11-15 ปี	3.82			-	.318	.068
16-20 ปี	3.98				-	.001**
มากกว่า 20 ปี	3.54					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี มีระดับความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ เมื่อแยกตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม โดยสอบถามจากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษและนักศึกษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ทั้ง 3 รุ่น รวมทั้งสิ้น 56 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เป็นเพศชาย 34 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 มีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 67.9 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีคิดเป็นร้อยละ 26.8 และมีสถานะนักศึกษา 41 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

ด้านหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=4.11$) และในรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ หลักสูตรมีการกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน ($\mu=4.25$) การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหาสาระ และหลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา

อย่างต่อเนื่อง ($\mu= 4.16$) หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพ ($\mu= 4.05$) หลักสูตรมีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ($\mu= 4.39$) ซึ่งแจ้งการวัดผลประเมินผลของรายวิชา

ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu= 3.96$) และในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\mu= 4.05$) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu= 4.04$) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน กับมีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจน ($\mu= 4.00$)

ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu= 4.33$) และในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนและการแต่งกาย ($\mu= 4.57$) รองลงมามีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยและค่านิยมที่ดี ($\mu= 4.48$) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ($\mu= 4.45$) เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู ($\mu= 4.20$) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีแนวคิดแตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้สอน ($\mu= 3.98$)

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu= 4.04$) และในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีความยุติธรรมในการให้คะแนนและการตัดสินผล ($\mu= 4.11$) ตรวจสอบผลงานและชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบ ($\mu= 4.09$) มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนที่ชัดเจน ($\mu= 4.05$) มีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\mu= 4.04$) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu= 3.93$)

ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu= 4.05$) และในรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ มีเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา ($\mu= 4.18$) การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา ($\mu= 4.14$) การใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีที่น่าสนใจทันสมัย ($\mu= 4.09$) อุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ($\mu= 3.95$) การใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ($\mu= 3.89$)

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu = 3.75$) และในรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา ($\mu = 4.41$) นักศึกษาคิดต่อขอพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยสะดวก ($\mu = 4.02$) สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง ($\mu = 3.59$) อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้กับนักศึกษาเพียงพอ ($\mu = 3.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ได้แก่ พบปะพูดคุยกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.23$)

ด้านวิทยากรบรรยาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu = 3.75$) และในรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาและหัวข้อในการบรรยายมีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตรฯ ($\mu = 4.63$) รองลงมา มีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจ ($\mu = 4.34$) เนื้อหาการบรรยายครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ($\mu = 4.16$) มีความรู้ความเข้าใจหลังจากเข้าร่วมฟังการบรรยายมากขึ้น ($\mu = 3.98$) สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ($\mu = 3.95$)

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.21 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานะต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันโดยเพศชายมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกันด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันความพึงพอใจที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ แตกต่างกัน ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านหลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยราชพฤกษ์มีการกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน มีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต่อเนื่องและความง่ายของเนื้อหาสาระ โดยจัดหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพ มีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลงประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2532: 6) ได้กล่าวว่า หลักสูตรคือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา หมั่นคง (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษา

หลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากส่วนด้านคุณลักษณะของอาจารย์ นิสิตบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และยังพบว่า นิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยราชพฤกษ์ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของรายวิชาอย่างชัดเจน นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และชี้แจงการวัดผลประเมินผลของรายวิชาให้กับนักศึกษา และมีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจนและเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับ อินทรา บุรยาทร (2542:4) ได้กล่าวว่า การสอน คือ กระบวนการจัดมวลงประสพการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องมีจุดมุ่งหมายของการสอน วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และลักษณะของผู้เรียน มีจิตวิทยา เพื่อที่จะได้เข้าใจลักษณะของผู้เรียน รู้จักการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอนตลอดจนสามารถวัด และประเมินผล การเรียนได้อย่างถูกต้อง และผู้เรียนจะต้องปฏิสัมพันธ์กัน ในด้านเป้าหมายการสอนและความสามารถของผู้เรียน มุ่งสู่การเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด โดยอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์

3. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพและการแต่งกายที่ดี และอาจารย์ผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยและค่านิยมที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน

เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีแนวคิดแตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขมี พันธุ์โสภณ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความพึงพอใจคุณลักษณะของอาจารย์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ในวิชาที่สอน มีการผลิตตำรา เอกสารประกอบการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา แก้วสุข (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษาภาคปกติและภาคสมทบมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก เพราะนักศึกษาได้พบอาจารย์แล้ว และอาจารย์สามารถให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาได้

4. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยราชพฤกษ์มีความยุติธรรมในการให้คะแนนและการตัดสินผล ตรวจสอบผลงานและชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบ มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนที่ชัดเจน มีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา

5. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยราชพฤกษ์มีเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา การใช้สื่อการสอน สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเหมาะสมกับเนื้อหาที่น่าสนใจทันสมัย อุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิราช รัตนันต์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีทักษะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผลและด้านสื่อการสอนและปัจจัยเกี่ยวพัน และโดยรวมทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

6. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา และนักศึกษาติดต่อขอพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยสะดวก โดยมีการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง และอาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้กับนักศึกษาเพียงพอ พบปะพูดคุยกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา แก้วสุข (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรี พบว่า นักศึกษาภาคปกติและภาคสมทบมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก เพราะนักศึกษาได้พบอาจารย์ และอาจารย์สามารถให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาได้

7. ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ด้านวิทยากรที่มาบรรยายพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาและหัวข้อในการบรรยายมีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตรฯ ตรงกับความต้องการและความสนใจ การบรรยายครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลังจากเข้าร่วมฟังการบรรยายมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสริน สุทองหล่อ (2543: 108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ผู้สอนที่ดีต้องรู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชา ทั้งนี้โดยคำนึงถึงขนาดของกลุ่มผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับกานนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านหลักสูตร วิทยาลัยราชพฤกษ์ควรปรับปรุงหลักสูตรมีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลงประสพการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งหลักสูตรคือรายวิชาหรือ

เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนหรือรายการเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน หรือสื่อกลาง เป็นวิถีทางที่จะนำนักศึกษาไปสู่จุดหมายปลายทาง

1.2 ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน วิทยาลัยราชพฤกษ์ควรปรับแนวทางวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจนและเป็นลำดับขั้น และมีการชี้แจงการวัดผลประเมินผลของรายวิชา

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีการใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.4 ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ควรเน้นการใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจัดหาเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

1.5 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี มีคุณลักษณะในด้านการแสวงหาความรู้ มีความสนใจทั้งในสาขาวิชาที่สอนและสาขาอื่น ๆ อันเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานสอนประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา

2.2 ควรศึกษาตัวแปรความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบข้อมูลที่สมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงวิทยาลัยต่อไป

ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ สรุปได้ว่า

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยนี้มีความน่าเชื่อถือพอสมควร เนื่องจากหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้เปิดสอนปี 2553 จำนวนอาจารย์และนักศึกษามีจำนวนไม่มากการวิจัยใช้จำนวนประชากรไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). รายงานการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษากรุงเทพฯ: บริษัทเซเว่นพรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การสอนเป็นทีม อะไร ทำไ้ และอย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- กาญจนา อรุณสุขรุจี. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิจบัติ ชินเบญจภูษ.(2548). กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิตตชา นิลดำ. (2542). ปัญหาในการเรียนของนิสิตปริญญาตรี ภาคสมทบ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต(ต่อเนื่อง 2 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชชาติ หงส์ขาว.(2542). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธวัชรรัตน์ พลเจริญ.(2546). ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).

- กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นาราวดี ศรีโรจน์.(2543). **ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็กการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประคอง วรรณสุด. (2542). **ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ บุญเลิศ. (2545). **การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสังกัดกรมอุตุนิยมวิทยา**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา หมั่นคง. (2547). **ความพึงพอใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิต**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วาศอนุดรโรจน์. (2542). **การจัดและการบริการอาชีพศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เป็รื่อง กิจรัตน์กร. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและอุตสาหกรรม: หลักการและแนวทางปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอบรมภาษาต่างประเทศ.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). **ทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรรณพิมล ตรีมงคล. (2545). **ความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบที่มีต่อบริการวิชาการคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี ศรีสังข์. (2552). **“ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา”** วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 1 (มกราคม – ธันวาคม): 91-95.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2546). **งานวิชาการและการประกันคุณภาพวิชาการระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภีราข รัตนันต์.(2546). **ทักษะที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตภาคสมทบ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.** สารนิพนธ์ ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.
- รสริน สุทองหล่อ. (2543). **การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ตามความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหาร.** ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.
- ระวีวรรณ อยู่สำราญ. (2545). **ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.
- ลักขมี พันธุ์โสภณ. (2546). **คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.** ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.
- วรรณพร นัทรทอง. (2546). **การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปรินญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต.** ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโศภ.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ** กรุงเทพฯ: สุวีริยสาส์น.
- วิทยาลัยราชพฤกษ์. (2555). **คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา 2555:120. อำเภอบางกรวย นนทบุรี.**
- วิริณีย์ กิตติพิชัย อังคินันท์ อินทรกำแหง และจุฑามาศ แก้วพิจิตร. (2553). **“การประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหาร มหาวิทยาลัยใหม่”** วารสารพหุศึกษาศาสตร์ 16,1: 57-70.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). **การศึกษาและความเป็นครูไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมนึก กัททิชณี. (2541). **การวัดผลทางการศึกษา.** กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). **ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูปวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักปฏิรูปวิชาชีพครู สกศ.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). **สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักปฏิรูปวิชาชีพครู สกศ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แผนยุทธศาสตร์คุรุสภาในช่วงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพฯ: หจก.ศรีบูรณะ คอมพิวเตอร์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานวิชาและ สุพีร์ ลิมไทย. (2543). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ภาคสมทบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจริต เพียรชอบ. (2522). **ความต้องการด้านการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตคุรุศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. (สำเนา)
- สุชาติ จันทนป. (2543). **ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา แก้วสุข. (2544). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชภัฏธนบุรี.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2541). **ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้: การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอเดียสแควร์.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2543). **การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปกใน: หน้า ๑.
- สุมาลี จันทน์ถลอ. (2544). **การวัดและการประเมินผล**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ.ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
หลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมสุข เป็ถียนเคษา. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการสอนของครูช่างอุตสาหกรรม สังกัด
กรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- อำนาจ เลิศขันธ์. (2542). การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปส่นองการพิมพ์.
- อุทัยพรรณ สุคใจ. (2544). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่ง
ประเทศไทย จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อินทรา ปุณยาทร. (2542). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสมเด็จพระยา.
- Best, John W. (2001). **Research in Education. New Jersey : Englewood Cliffs.**
- Crobach, L.J. 1970. **Essential of Teacher Phychdogocal Testing.** Indiana University :Mcgrow Hill.
9466752
- Dewey. John. (1965). **Democracy and Education.** New York: The MacMillum Company.
Fourth Edition United States of America: Harper Collins Publisher Inc.
- Good Carter V. (1973). **Dictionary of Eucation.** New York: McGraw-Hill Book.
- Johns, Gary. (1996). **Organizational Behavior Understanding and Managing life at work.**
- Maslow, Abraham. (1970). **Motivation and Personnality.** New York: Harper and Row Publishers.
- Morris, Charles G. (1970). **Psychology an Introduction.** 7th ed. Jersey: Prentice-Hall.
- Ornstein, A.C. and F.P Hunkins. (2004). **Curriculum Foundation, Principles and Issues.** Boston:
Allyn and Bacon.
- Parkay, F.W. and G.Hass. (2000). **Curriculum Planning: A Contemporary Approach.** Boston: A
Pearson Education Company.
- Pong Horadal.(1987). **The Future of Vocational Education in Thailand Towards the Year 2009
A.D. Using the Delphi Approach.** Dissertation Ph.D. (Philosophy) Ohio: Graduate school

Kent state University. Photocopied.

- Romine, Stephen. (1974, December). “**Student and Faculty Perception for an Effective University Instructional Climates.**” *The Journal of Education Research*. 6 (3) 139-143.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace.
- Tyler, R.W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชอุมา วัฒนศิริ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยราชพฤกษ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพ
วิทยาลัยราชพฤกษ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวินอดีตผู้อำนวยการหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยราชพฤกษ์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์

.....
คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลและผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนต่อไป แบบสอบถามมีจำนวน 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่เกี่ยวกับตัวท่านตามสภาพที่เป็นจริง

1.เพศ

ชาย

หญิง

2.อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 - 30 ปี

31 - 35 ปี

36 - 40 ปี

41 - 45 ปี

46 - 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3.ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4.ประสบการณ์ในการทำงาน

1 - 5 ปี

6 - 10 ปี

11 - 15 ปี

16 - 20 ปี

มากกว่า 20 ปี

5.สถานะของผู้ตอบ

อาจารย์

นักศึกษา

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย

ด้านหลักสูตร

ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน

ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ด้านวิทยากรที่มาบรรยาย

ระดับความพึงพอใจ ประกอบด้วย

5 = ดีเยี่ยม / เหมาะสมดีมาก / มากที่สุด

4 = ดี / เหมาะสมมาก / มาก

3 = พอใช้ / เหมาะสมปานกลาง / ปานกลาง

2 = น้อย / เหมาะสมน้อย

1 = น้อยที่สุด / เหมาะสมน้อยที่สุด / ต้องปรับปรุง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร						
1	หลักสูตรมีการกำหนดแผนและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน					
2	หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะวิชาชีพ					
3	การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหาสาระ					
4	หลักสูตรมีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5	หลักสูตรมีการจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลดประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณภาพการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน						
1	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
2	ชี้แจงการวัดผลประเมินผลของรายวิชา					
3	กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
4	สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
5	มีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้โดยง่ายเหมาะสมชัดเจนและเป็นลำดับขั้น					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน						
1	การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน					
2	บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอนและการแต่งกาย					
3	การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและระเบียบวินัยและค่านิยมที่ดี					
4	การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีแนวคิดแตกต่างหรือขัดแย้งกับผู้สอน					
5	เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นครู					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	มีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2	มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลการสอนที่ชัดเจน					
3	ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา					
4	ตรวจผลงานและชี้แจงข้อบกพร่องให้นักศึกษาทราบ					
5	มีความยุติธรรมในการให้คะแนนและการตัดสินผล					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน						
1	การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่น่าสนใจ ทันสมัย					
2	การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา					
3	อุปกรณ์การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
4	การใช้สื่อการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้					
5	มีเอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา						
1	การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา					
2	นักศึกษาติดต่อขอพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยสะดวก					
3	สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง					
4	อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้กับนักศึกษาเพียงพอ					
5	พบปะพูดคุยกับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					

ลำดับที่	ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านวิทยากรบรรยาย						
1	เนื้อหาและหัวข้อในการบรรยายมีความสอดคล้องกับวิชาเรียนในหลักสูตรฯ					
2	เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจ					
3	เนื้อหาการบรรยายครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด					
4	สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้					
5	มีความรู้ความเข้าใจหลังจากเข้าร่วมฟังการบรรยายมากขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์
ภูมิลำเนา	อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/108 หมู่ 5 ซอยสายไหม ถนนสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2549	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2553	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ปริญญาเอกด้านการบริหารการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2526 – 2528	กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2529 – 2531	สำนักการคลัง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532 – 2534	ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น สำนักงานเขตพญาไท ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535 – 2540	ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น สำนักงานเขตลาดพร้าว ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541 – 2552	สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์ จังหวัดนนทบุรี